



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sídla

Nejčastěji rozdělujeme sídla na **venkovská a městská**.

Vznik **venkovských sídel** souvisí především se zemědělskou činností. Z hlediska velikosti rozlišujeme **samoty (rozptýlená sídla) a vesnice (seskupená sídla)**. Osídlení je buď **trvalé** nebo **přechodné** (např. sezónní sídla pastevců). Rozptýlená sídla jsou typická pro oblasti Severní Ameriky a Austrálie (farmy), v Evropě se nacházejí např. v horských oblastech. Pro Evropu jsou typická především sídla seskupená, která vznikala již od počátku středověku. Liší se prostorovým uspořádáním (např. uspořádání návesní nebo liniové), které souvisí s přírodními podmínkami jednotlivých oblastí.

Městská sídla vznikala již od starověku jako centra obchodu a řemesel v místech s dobrou dopravní i obrannou polohou. Většina evropských měst vzniká až v období středověku. K výraznému rozvoji měst ve vyspělých oblastech dochází v průběhu 19. století, kdy s přechodem společnosti od zemědělské k průmyslové postupně probíhá proces **urbanizace**. Roste význam měst především v blízkosti těžby nerostných surovin, které jsou základem pro rozvoj průmyslu. Lidé se stěhují z venkova do měst za prací, začíná probíhat demografická revoluce.

Pojmem **město** označujeme sídlo charakteristické určitým minimálním počtem obyvatel (např. 5 000), větším podílem obyvatel zaměstnaných mimo zemědělství, charakterem zástavby a převažujícími „městskými“ funkcemi.

Pod pojmem **urbanizace** rozumíme nárůst podílu městského obyvatelstva. Ve skutečnosti však jde o celkovou změnu způsobu života (poměšťování, městský způsob života). **Míra urbanizace** je chápána jako podíl obyvatelstva žijícího ve městech (viz např.: http://www.geohive.com/earth/pop_urban.aspx). Uvádí se v procentech a slouží jako jedna z charakteristik určujících stupeň rozvoje státu. V průběhu 20. století se v nejvyspělejších státech setkáváme s procesem **suburbanizace** (stěhování obyvatel z centra města do jeho blízkého okolí), růst měst se proto výrazně zpomaluje.

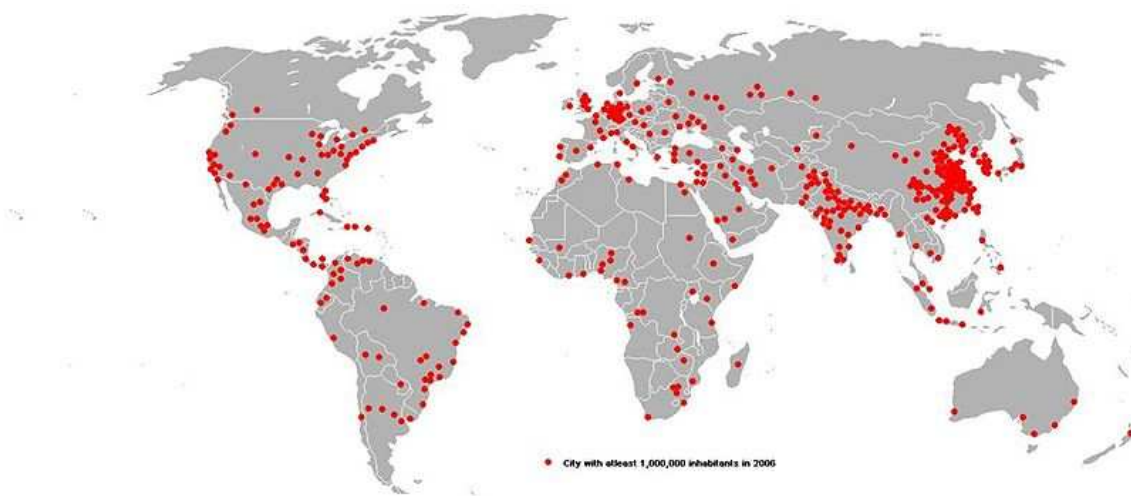
V velkém nárůstu počtu obyvatel ve městech dochází v současné době v rozvojových zemích. Značným problémem je rozšiřování chudinských čtvrtí na předměstích (slumy).

Velkoměsto je město s alespoň 100 000 obyvateli s významnými funkcemi administrativními, hospodářskými a obslužnými. Město s počtem obyvatel nad 1 000 000 označujeme jako **světové velkoměsto**.

Agglomerace je seskupení sídel s velkoměstským jádrem. Vzniká postupným růstem měst. Jednotlivá sídla jsou propojena intenzivními hospodářskými a obslužnými vztahy.

Konurbace je územní seskupení aglomerací s vysokou hustotou zalidnění (např.: Porúří v Německu).

Megalopole je urbanizované území vzniklé propojením aglomerací a konurbací často celosvětového významu (např.: Boston – Washington).



Obr. 1: Světová velkoměsta

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:2006megacities-1-.jpg>

Použitá zdroje:

BIČÍK, Ivan a Bohumír JANSKÝ. *Příroda a lidé Země: Učebnice zeměpisu pro střední školy*.

Praha: Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o., 2001. ISBN 80-86034-45-3.

BIČÍK, Ivan, Vladimír BAAR, Zdeněk ČERMÁK, Václav FRAJER a Radim PERLÍN.

Hospodářský zeměpis: globální geografické aspekty světového hospodářství. Praha:

Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o., 2003. ISBN 80-86034-52-6.

MATĚJČEK, Tomáš a kol. *Malý geografický a ekologický slovník*. Praha: Nakladatelství

České geografické společnosti, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-86034-68-3.

COCOLIRAS. Soubor:2006megacities-1-.jpg. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online].

San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 2011, 19. 4. 2008 [cit. 2011-09-06].

Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:2006megacities-1-.jpg>

Odkazy:

Podíl městského a venkovského obyvatelstva:

http://www.geohive.com/earth/pop_urban.aspx

Světové aglomerace:

<http://www.citypopulation.de/world/Agglomerations.html>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:2006megacities-1-.jpg>

http://www.geohive.com/earth/cy_aggmillion2.aspx

http://www.geohive.com/earth/cy_agg2025.aspx

Města ČR:

<http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/p/1409-10>